

STORTINGET

Representantforslag 277 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Mari Holm Lønseth, Mudassar Kapur, Aleksander Stokkebø og Anne Kristine Linnestad

Dokument 8:277 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Mari Holm Lønseth, Mudassar Kapur, Aleksander Stokkebø og Anne Kristine Linnestad om raskere saksbehandling for arbeidsinnvandrere utenfor EØS-området

Til Stortinget

Bakgrunn

Arbeidsledigheten i Norge er svært lav. I mai 2022 var 1,6 pst. av arbeidsstyrken arbeidsledig. Mangelen på kvalifisert arbeidskraft er en svært stor utfordring for norsk næringsliv. Navs bedriftsundersøkelse for 2022 viser at det mangler mer enn 70 000 personer for å fylle arbeidskraftsbehovet. Dette innebærer en økning på over 20 000 sammenlignet med 2021.

Navs bedriftsundersøkelse viser at over hver fjerde bedrift opplever rekrutteringsutfordringer, og at hver tredje bedrift forventer å øke bemanningen kommende år. Det er en nedgang i antallet søkere i alle yrkesgrupper fra april til mai, og nedgangen er aller størst innenfor reiseliv og transport, tett etterfulgt av serviceyrker og butikk-/salgsarbeid.

Denne utfordringen må primært løses med å få flere inn i arbeid. Omtrent 700 000 mennesker står utenfor arbeidslivet i dag. Da er det viktig å sikre at flere fullfører videregående, og at flere får mulighet til kvalifisering i voksen alder. Tiltak som inkluderingsdugnaden, lønns-tilskudd og individuell jobbstøtte er noen eksempler på viktige tiltak for å få flere i jobb.

Samtidig er det nå svært stor etterspørsel etter arbeidskraft i Norge. Dersom man ikke lykkes med å dekke noe av denne etterspørselen, risikerer man økt lønnspress og kapasitetsmangel i arbeidsmarkedet som på sikt kan true norsk konkurransekraft og dermed også norske arbeidsplasser. Derfor er det nødvendig med arbeidsinnvandring fra EØS-området og tredjeland. Alle arbeidstakere i Norge skal ha ordnede forhold og gode arbeidsvilkår. Arbeidsinnvandring må ikke føre til en negativ lønns spiral, sosial dumping eller at folk utsettes for arbeidslivskriminalitet.

Mange arbeidsinnvandrere i Norge kommer fra EØS-området. Også faglærte utenfor EØS-området (tredjeland) utgjør en stor andel av arbeidsinnvandrerne.

Ifølge Utlendingsdirektoratets «Guide til ventetid i arbeidssaker» fremkommer det at for søknader innlevert etter 1. januar 2022 må det forventes fire måneders ventetid før utlendingsmyndighetene ser på saken. Det oppgis en tilsvarende ventetid for personer som søker om fornyelse av sin arbeidstillatelse.

Forslagsstillerne har fått innspill om bedrifter som venter i opptil syv måneder. Dette er svært krevende for næringslivet som har behov for arbeidsinnvandrere for å kunne levere et tilbud gjennom sommersesongen, for eksempel innen grøntnæringen, reiseliv og i industrien. Næringslivet mister verdifull tid og ettertraktet kompetanse, mens arbeidskraft blir stående i en lang saksbehandlingsskø. Norsk arbeidsliv er nå i en ekstraordinær situasjon med høy etterspørsel etter arbeidskraft som krever handling og nye tiltak.

Det viktigste enkelttiltaket er å få saksbehandlingstiden ned. Andelen søknader for arbeidssaker behandlet i løpet av én måned økte under regjeringen Solbergs periode. I 2013 ble 56 pst. av sakene behandlet innen 4

uker og 81 pst. av sakene innen 8 uker. Det siste året før koronapandemien, i 2019, klarte man å behandle 85 pst. av sakene fra faglærte arbeidere innen 30 dager. Ifølge Dagens Næringsliv behandles nå omtrent 40 pst. av sakene på under 30 dager, som er en for lav andel.

Forslagsstillerne viser til at utlendingsforvaltningen har tatt i bruk ny teknologi for å behandle søknader om kollektiv beskyttelse. Det bør vurderes om det er mulig å bruke den samme teknologien for å raskere og enklere behandle søknader om arbeidstillatelser. Det er også viktig at hele søknadskjeden, fra oppholdstillatelse til D-nummer er gitt, går raskt, slik at arbeidsstart, mulighet til å leie bolig og utbetaling av lønn ikke unødig forsinkes. Dette innebærer også at politiet og Skatteetaten må ha tilstrekkelig kapasitet til for eksempel ID-kontroll.

Regjeringen Solberg gjennomførte flere endringer for å raskere kunne tiltrekke seg høykompetent arbeidskraft fra andre land. Blant annet ble det etablert flere SUA-kontorer (Servicesenter for utenlandske arbeidstakere) og innført endringer i ordningen med tidlig arbeidsstart i utlendingsforskriften. Ordningen med tidlig arbeidsstart sikrer at personer kan begynne å arbeide før oppholdstillatelse er gitt, på enkelte vilkår. Ordningen er begrenset til faglærte og ansatte i internasjonale selskaper og sjømenn på utenlandskregistrerte skip. Ordningen bør vurderes forbedret ytterligere, blant annet slik at arbeidstaker som leverer søknad om oppholdstillatelse, selv kan søke om tidlig arbeidsstart.

Danmark har innført en fast-track-ordning som sikrer at sertifiserte virksomheter enklere og raskere kan

hente inn utenlandske arbeidstakere med spesielle kvalifikasjoner. På nettsidene til danske utlendingsmyndigheter fremgår det at søknader gjennom fast-track-ordningen behandles på én måned, og at søknader om hurtig jobbstart normalt tar 0–10 dager. Danmark har opplevd mange av de samme utfordringene som Norge knyttet til brexit og koronapandemien. Likevel har Danmark en raskere saksbehandling. Regjeringen bør se til Danmark for å forbedre systemene også i Norge. Norge bør se på en lignende fast-track-modell og vurdere om denne kan innføres for både mindre og større virksomheter.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen legge til rette for å ta i bruk ny teknologi for raskere saksbehandling i utlendingsforvaltningen.
2. Stortinget ber regjeringen vurdere forenklinger i saksbehandling for personer som søker fornyelse av arbeidstillatelse.
3. Stortinget ber regjeringen utrede og gjennomføre endringer som sikrer at ordningen med tidlig arbeidsstart kan tilgjengeliggjøres og forbedres.
4. Stortinget ber regjeringen innføre en fast-track-ordning for høykompetent arbeidskraft med inspirasjon fra dansk modell.

17. juni 2022

Mari Holm Lønseth

Mudassar Kapur

Aleksander Stokkebø

Anne Kristine Linnestad